

تاثیر به کارگیری روانشناسی هنر، جهت افزایش میزان تعاملات اجتماعی در طراحی فضاهای نگهداری سالمندان

زهرا بهمنی

دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته پژوهش هنر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، (zbahmani.art@gmail.com)

چکیده

بیشتر طراحان در رشته معماری، سالمندان را یک گروه متجانس با مشکلات مشترک می‌دانند. شاید هیچ بخشی از جمعیت با این گوناگونی مشکلات و نیازهای فردی در دسترس نباشد. نکته‌ی مهم در این زمینه عبارت از این است که محیط‌های آسایشگاهی ویژه‌ی سالمندان موجب دوری سالمند از خانه و خانواده شده و نظام روابط عاطفی و خانوادگی اش سست و تدریجاً از هم گسسته می‌شود. در نتیجه در محیط جدید، خود را به مراتب تنها تر و اندوهناک تر می‌یابد، که این امر موجب بروز عوارض و ناراحتی‌های فیزیکی و روانی خواهد شد. روان‌شناسی هنر مقوله‌ای میان رشته‌ای است که روان‌شناسی را به هنر ربط و ارتباط این دو را نسبت به تخیل هنرمند مورد بحث قرار می‌دهد و هنر را به طور کلی از دیدگاه روان‌شناسی تحلیل می‌نماید. همچنین یکی از زمینه‌های کارآمد در حوزه روان‌شناسی محیط بر این مبنا است که فضا، دارای منطقی اجتماعی/ جمعی است و از طریق تحلیل ساختار فضایی و فعالیت‌های کاربران، چگونگی سازمان‌دهی فضا به توسط معماران برای اهداف اجتماعی قابل پیش‌بینی است. علاوه بر این نتایج تاثیر سازمان‌دهی‌های فضایی بر تعاملات افراد نیز آشکار می‌گردد. با تلفیق روانشناسی هنر و روانشناسی محیط بر اساس شکل‌گیری مولفه‌های تعامل اجتماعی در این بین، میتوان فضاهای مختص نگهداری سالمندان مانند، سراها و خانه‌های سالمندان را مکانی بهتر برای زیستن نمود. در این مقاله که به صورت توصیفی تحلیلی و براساس مروری بر منابع معتبر موجود نگاشته شده است، سعی می‌گردد تاثیر به کارگیری روانشناسی هنر در طراحی فضاهای مختص نگهداری سالمندان، جهت افزایش میزان تعاملات اجتماعی آنان بررسی و تبیین گردد.

واژه‌های کلیدی: سالمندان، روان‌شناسی هنر، زیبایی، فضا، تعاملات اجتماعی

۱- مقدمه

یکی از مهم‌ترین موضوعات روز جمعیتی که توجه زیادی را به خود جلب کرده است، سال‌خوردگی جمعیت می‌باشد. سال‌خوردگی، تجمعی از تغییرات در انسان است که این تغییرات در جنبه‌های فیزیکی، روحی و اجتماعی رخ می‌دهد. براساس آمار انتظار می‌رود که جمعیت سالمندان جهان طی سال‌های ۲۰۳۰-۱۹۹۵ از رقم ۵٪ به ۱۶٪ برسد و در آسیا از ۹٪ به ۱۸٪ و در ایران از ۵٪ به ۷٪ تغییر یابد. تغییرات ایجاد شده در دوران سالمندی شامل کاهش توانایی‌های فیزیکی، کاهش درآمد و کاهش موقعیت‌هایی برای برقراری تماس‌های اجتماعی که باعث ایجاد تنهایی در سالمندی می‌شود، می‌تواند کیفیت زندگی سالمندان را تحت تأثیر قرار دهد. [۱].